De Gemeenteraad Echt-Susteren

Raadsvoorstel

Datum raadsverg.: donderdag 29 september 2022
Agendapunt:
Zaak - documentnummer: Z22/125027
Datum B&W-verg.: woensdag 27 juli 2022

Portefeuillehouder(s): G H.C. Frische

Onderwerp
Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz m.b.t. afrekensystematiek

Samenvatting
In het AB Omnibuzz van 6 juli jl is positief besloten over het starten van de besluitvormingsprocedure om de GR Omnibuzz per 1 januari 2023 te wijzigen met betrekking tot artikel 18, de afrekensystematiek. Het voornemen om de kosten voor het Omnibuzz-vervoer tussen gemeenten anders te verdelen bestaat al sinds de uitbreiding van de GR Omnibuzz in 2016. Via amendementen is destijds verzocht om de afrekening van de kosten meer in lijn te brengen met de daadwerkelijke kosten. Deze wens is later herhaaldelijk geuit vanuit de deelnemende gemeenten en kan op ambtelijk draagvlak rekenen. Dit betekent dat dezelfde totale kosten anders verdeeld worden over de deelnemende gemeenten. Het verzoek richtte zich in eerste instantie op de beheerskosten, maar tijdens de uitwerking is dezelfde lijn doorgetrokken naar de vervoerskosten. Dit is geconcretiseerd door de afrekening van de vervoerskosten op basis van zones om te zetten naar kilometers. Kilometers liggen immers aan de basis van de daadwerkelijke kostenberekening van vervoer, omdat dit een meer eenduidige eenheid is dan zones. Kilometers zijn voor alle betrokkenen (klanten, gemeenten en vervoerders) een duidelijke en bekende eenheid, in tegenstelling tot de zonesystematiek. Op 1 juli jl. is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Eén van de wijzigingen in de Wgr is dat voor wijziging van een collegeregeling, zoals de GR Omnibuzz, de gemeenteraden meer invloed krijgen op de wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Deze wijzigingsprocedure is per 1 juli 2022 direct ingegaan. Andere wijzigingen uit de wetswijziging hoeven pas op 1 juli 2024 doorgevoerd te worden. Dit betekent dat voor de voorliggende wijziging zowel de zienswijzeprocedure als toestemmingsprocedure richting de gemeenteraden dient te worden doorlopen.

Voorstel
1. Kennis te nemen van het besluit van het Algemeen Bestuur Omnibuzz d.d. 6 juli 2022 inzake een voorgenomen wijziging GR Omnibuzz met betrekking tot artikel 18: afrekensystematiek;
2. Geen zienswijze over de ontwerp-gemeenschappelijke regeling naar voren te brengen bij het college;
3. Het college van burgemeester en wethouders op grond van artikel 1, vierde lid, van de Wgr toestemming te verlenen om de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz te wijzigen conform bijgevoegd concept-wijzigingsbesluit.

Inleiding

Het algemeen bestuur Omnibuzz heeft op 6 juli jl. ingestemd met:

1. Het voorstel om de afrekensystematiek van het vervoer voor gemeenten om te zetten van zones naar kilometers met ingang van 1 januari 2023;
2. De nieuwe afrekensystematiek van de beheerskosten:
    a. indirecte vervoerskosten op basis van het aantal ritten; en
    b. overhead op basis van het aantal inwoners met ingang van 1 januari 2023.
3. Het concept wijzigingsvoorstel van de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz en de besluitvorming hiertoe in gang te zetten.

Voor een inhoudelijke onderbouwing van deze besluiten wordt verwezen naar het voorstel voor het AB van 6 juli 2022 in de bijlage. Belangrijk om te vermelden is dat de afrekening van het vervoer in deze fase alleen voor gemeenten wordt omgezet van zones naar kilometers. Deze omzetting raakt vervoerders en klanten nog niet. De afrekening met vervoerders op kilometers wordt gekoppeld aan de ingangsdatum van de nieuwe contracten (het huidige contract loopt tot 2025 met drie optionele verlengingsjaren). De totale vervoerskosten nemen door deze omzetting niet toe. Verder wordt met deze besluitvorming de afrekensystematiek voor gemeenten in lijn gebracht met het daadwerkelijk gebruik, zowel voor vervoer als beheer. Dit sluit aan op enkele amendementen en de breed gedragen en uitgesproken wens van de deelnemende gemeenten om de kostenverdeling zo veel mogelijk in verband te brengen met de daadwerkelijke kosten. Daarom wordt geadviseerd om geen zienswijze in te dienen.

De totale begroting van Omnibuzz wijzigt niet door deze besluitvorming, maar beide componenten (omzetting naar kilometers en andere afrekensystematiek) leiden wel tot een verschuiving van de kostenverdeling tussen de deelnemende gemeenten. Voor een financiële toelichting en de financiële consequenties voor onze gemeente wordt verwezen naar het onderdeel Financiën van dit voorstel.

Het voorstel voor de aanpassing van de verdeelsystematiek van de beheerskosten is verwerkt in een concept wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz onder artikel 18, lid 1 (zie bijlage). De aanpassingen zijn geel gearceerd, de rest van de tekst is ongewijzigd. Nu het algemeen bestuur van Omnibuzz een positief besluit heeft genomen op 6 juli jl., dient elke gemeente de besluitvorming voor de wijziging van de GR Omnibuzz in gang te zetten. Met dit voorstel zetten we dit proces in onze gemeente in gang.

Inhoudelijke toelichting

Procedure

De nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat voor het wijzigen van de regeling colleges van burgemeester en wethouders voortaan het ontwerp van de gemeenschappelijke regeling eerst toezenden aan de gemeenteraden. De gemeenteraden kunnen dan bij hun colleges binnen 8 weken na ontvangst van de ontwerpregeling hun zienswijze geven (artikel 1, derde lid, van de Wgr). Dat verruimt de zeggenschap van gemeenteraden over de inhoud van de regeling.
Nadat de gemeenteraad eventuele zienswijzen heeft ingediend, vervolgt de procedure zoals deze voor 1 juli 2022 ook gold. Dit betekent dat het college een voorlopig besluit neemt omtrent de ontwerpregeling en vervolgens toestemming vraagt aan de gemeenteraad voor het wijzigen van de regeling. Op die toestemming is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Dat betekent dat de gemeenteraad 13 weken heeft om te beslissen omtrent de toestemming. De termijn begint te lopen vanaf het moment van verzending door het college. Dat is een maximumtermijn, de gemeenteraad mag uiteraard ook eerder toestemming verlenen. Ingevolge artikel 1, vierde lid, van de Wgr kan de gemeenteraad slechts toestemming onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Het college neemt ten slotte het definitieve besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Nadat alle colleges van de gemeenten die deelnemen aan de GR Omnibuzz hebben besloten, moet bekeken worden of de benodigde meerderheid is behaald. De wijziging komt tot stand indien drievierde van de colleges hiertoe hebben besloten, natuurlijk met de benodigde toestemming van hun gemeenteraden. De wijziging gaat dan voor alle deelnemende gemeenten gelden.
Het besluit van het college moet wel bekendgemaakt worden voordat het in werking treedt via publicatie in het Gemeenteblad. Nadat alle colleges besloten hebben, moet het wijzigingsbesluit bekendgemaakt worden in het Gemeenteblad van de plaats van vestiging, in dit geval Sittard-Geleen (en kan facultatief ook worden bekendgemaakt in het Gemeenteblad van de deelnemende gemeenten).De gewijzigde gemeenschappelijke regeling kan niet in werking treden voordat deze laatste bekendmaking heeft plaatsgevonden.

Begrotingswijziging
Ook de begroting 2023 van Omnibuzz moet in dit verband gewijzigd worden. In de reguliere procedure kan nog niet vooruit worden gelopen op de eventuele wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Dat betekent dat de (ontwerp)begroting voor 2023 vooralsnog geënt is op de oude financieringssystematiek. Om de nieuwe systematiek te verwerken is dus een begrotingswijziging nodig. Hierop is de op 1 juli jl. herziene begrotingsprocedure van de Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing.
Het dagelijks bestuur van Omnibuzz zendt de ontwerpwijziging twaalf weken voordat deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden aan de gemeenteraden. De gemeenteraden kunnen vervolgens bij het dagelijks bestuur van Omnibuzz hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur moet de commentaren van de raden die in de zienswijzen zijn vervat met de ontwerpbegroting aan het algemeen bestuur aanbieden. Het algemeen bestuur beslist vervolgens over de wijziging van de begroting. In de procedure wordt de ontwerp-begrotingswijziging gelijktijdig met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling in procedure gebracht (toestemmingsprocedure november, begin december). Dit om te voorkomen dat de gemeenteraden begin 2023 voor de derde keer naar de nieuwe financieringssystematiek moeten kijken. Voordeel hiervan is dat de gemeenteraden bij de wijziging van de gemeenschappelijke regeling ook al direct inzicht hebben in de concrete afrekening voor 2023. Het algemeen bestuur van Omnibuzz zal in de eerste vergadering van 2023 de wijziging van de begroting daadwerkelijk vaststellen, als ook de nieuwe gemeenschappelijke regeling in werking is getreden.

Financiële toelichting
Het financiële effect voor Echt-Susteren inzake beheerskosten (23% van totale kosten) op basis van de cijfers voor 2023 uit de meest recente begroting 2022 + MJP 2023-2025 bedraagt:

Kosten Huidige systematiek	**Kosten nieuwe systematiek**	**Verschil absoluut**	**Verschil procentueel**
€ 160.274	€ 151.228	- € 9.046	-5,6%

Het financiële effect voor Echt-Susteren inzake vervoerskosten (77% van totale kosten) op basis van de cijfers voor 2023 uit de meest recente begroting 2022 + MJP 2023-2025 bedraagt:

Vervoerskosten (zones)	**Vervoerskosten (km)**	**Verschil absoluut**	**Verschil procentueel**
€ 539.781	€ 577.476	€ 37.695	7%

Het totale financiële effect voor Echt-Susteren bedraagt vervolgens:

Huidige verdeelsleutels	Toekomstige verdeelsleutels	Verschil absoluut	Verschil procentueel
€ 700.055	€ 728.704	€ 28.649	4,1%

De verschillende effecten voor de deelnemende gemeenten, worden, door de aanpassing van zowel beheerskosten als vervoerskosten tegelijkertijd door te voeren, procentueel minder groot. Beide aanpassingen compenseren elkaar dus voor een deel. Dit was één van de belangrijkste argumenten om beide besluiten aan elkaar te koppelen.

Financiën Omnibuzz gemeenten
Het implementeren van deze aanpassingen brengt incidenteel kosten met zich mee, doordat bijvoorbeeld rapportage- en facturatiestromen moeten worden aangepast. Doordat dit zich alleen op de afrekening met gemeenten richt, zijn de kosten in deze fase beperkt en worden ingeschat op ongeveer € 7.500.

Juridische toelichting
De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling gaan niet over tot het wijzigen van de regeling dan na toestemming van de gemeenteraden. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang (artikel 1, vierde lid, van de Wgr).
Onder de weigeringsgrond 'strijd met het recht' valt strijd met zowel het geschreven als het ongeschreven recht. Onder de weigeringsgrond 'strijd met het algemeen belang' vallen die gevallen waarin de grond voor onthouding van toestemming nauwkeurig in de wet kan worden gespecificeerd. Het gaat hier bijvoorbeeld om de situatie dat de raad meent dat het ondoelmatig is om ten aanzien van de desbetreffende belangen de regeling te wijzigen. De plicht tot een zekere terughoudende beoordeling impliceert dat de raad alleen tot strijd met het algemeen belang kan oordelen als de bezwaren tegen de wijziging van de regeling overwegend zijn.
Na besluitvorming door alle gemeenten zal Omnibuzz de gemeente Sittard-Geleen (plaats van vestiging Omnibuzz) verzoeken het besluit te laten publiceren in het Gemeenteblad (artikel 26, eerste lid, van de Wgr).

Duurzaamheid / Cittaslow
N.v.t.

Risico's
N.v.t.

Burgerparticipatie
Het cliëntenpanel van Omnibuzz is meegenomen in de voorgenomen wijziging en is akkoord met gefaseerde implementatie.

Bijgevoegde stukken
- Raadsbesluit
- Voorstel voor het AB van 6 juli 2022
- Concept-wijzigingsbesluit GR Omnibuzz
- Toelichting gewijzigde GR Omnibuzz

Ter inzage liggende stukken
N.v.t.

Burgemeester en wethouders van Echt-Susteren,

secretaris

voorzitter